

การเก็บส่วยใบสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2325 - 2414)

นางสาวมยุรฉัตร แก้วกันหา

003593

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แผนกวิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2518

I16030813

THE COLLECTION OF THE SUAY DURING THE EARLY
RATANAKOSIN PERIOD (A.D.1782 - 1868)

Miss Boonrod Kaewkanha

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of History

Graduate School

Chulalongkorn University

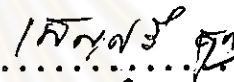
1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาโทบริหารธุรกิจ

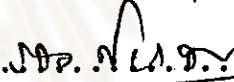

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

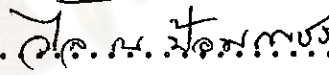
คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

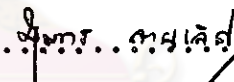
ประธานกรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มุขกร ลายเลิศ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเก็บส่วยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2325 - 2411)
ชื่อ นางสาวบุณรอก แก้วกันหา แผนกวิชา ประวัติศาสตร์
ปีการศึกษา 2517

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์การเก็บส่วยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2325-2411) ซึ่งเป็นระยะที่มีความสำคัญเพราะประเทศไทยเริ่มมีการติดต่อกับชาติตะวันตกอีกครั้งหนึ่งภายหลังจากที่สภาพเศรษฐกิจของไทยได้ทรุดโทรมลงไปภายหลังจากการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2310)

สิ่งที่นำมาพิจารณาสัมพันธ์กับการวิเคราะห์การเก็บส่วยก็คือสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่เป็นผลสะท้อนของการปรับปรุงการเก็บส่วยของรัฐบาลเพื่อเป็นการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ และความพยายามของรัฐบาลในการที่จะใช้ระบบการเก็บส่วยเป็นเครื่องมือในการควบคุมชาวจีนในประเทศไทย

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงวิธีการแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในความคิดของรัฐบาลและผลสะท้อนที่มีต่อประชาชน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงระบบการเก็บส่วยอันเป็นผลเนื่องมาจากการติดต่อกับชาวตะวันตก แม้ว่าระบบการเก็บส่วยจะมีส่วนช่วยแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในสมัยนั้นได้แต่รัฐบาลก็มิได้นำเอารายได้ส่วนนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในกิจการวางรากฐานของการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจในอนาคตแต่อย่างใด จึงก่อให้เกิดปฏิกิริยาทั้งภายในและภายนอกประเทศจนในที่สุดระบบการเก็บส่วยก็ถูกยกเลิกไป

ในทัศนะของผู้วิจัย การฟื้นฟูทางด้านเศรษฐกิจในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นจะมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจในสมัยต่อมามากกว่าหากรัฐบาลได้นำเอาเงินรายได้ที่เกิดจากระบบการเก็บส่วยนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางการวางรากฐานทางการพัฒนาเศรษฐกิจให้มากกว่านี้ การวิจัยนี้จึงควรจะเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาและพิจารณาถึงการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะที่สังเกตได้

"This document is the property of the Thailand Information Center (TIC), Chulalongkorn University and is to be returned within two weeks to the Thailand Information Center, Kasat Building 3, Chulalongkorn University"

Thesis Title The Collection of the Suay during the
 Early Ratanakosin Period (A.D. 1782 - 1868)

Name Miss Boonrod Kaewkanha Department History

Academic Year 1974

ABSTRACT

The purpose of this study is to analyze the collection of the Suay during the early Ratanakosin period (A.D. 1782 - 1868). This was the period when measures were taken by the Thai government to improve the kingdom's economy after the plight following the wars with Burma which terminated in 1767 with the fall of Ayudhya. It was also the time when several western countries sent representatives to renew trade relations with Thailand.

In this study, the state of the life of the common people was also analyzed to find out how it was affected by the suay system. This was because during the years from 1782 to 1868 the government has revised the suay system and had become more rigid with its application. Moreover the government tried to use the suay system as a means of registering the Chinese in Thailand.

The result of this study throws light on the method the Thai government in the past used to solve economic problems, how it affected the Thai people, and how the suay system was revised with the renewal of trade relations with the West. But although the suay system did help with the deficit at the time, it was by no means a scientific way of dealing with economic problems. Reaction against

the suay system from various sectors inside the kingdom as well as outside was soon felt. Finally the suay system was abolished.

Had the government during the early Ratanakosin period dealt with economic problems in the more scientific way and had the suay system been utilized accordingly, it would have provided a better basis for subsequent work in the economic fields in later years.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากบุคคลหลายท่านด้วยกัน คือ

รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญศรี ภูิก หัวหน้าแผนกวิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษกร ลายเลิศ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งงานวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์

อาจารย์ ดร. ชัมมาร์ สยามวาลา อาจารย์เอกคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรทิพย์ นาถสุภา อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งสองท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาและชี้แจงเกี่ยวกับความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ ดร. ชัมมาร์ สยามวาลาที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าอ่านและตรวจแก้วิทยานิพนธ์ในบางบทด้วยตนเอง

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากรทุกท่านได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการบริการ เอกสารประเภทตัวเขียนซึ่งผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้ามาแต่เริ่มแรกจนสำเร็จบริบูรณ์

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับ เป็นอย่างมากจึงขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณทุกท่านที่กล่าวนามมานี้ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย.

บุญรอด แก้วกันหา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ข
รายการตารางประกอบ	ญ

บทที่

1. บทนำ	1
2. ระบบการเก็บส่วยของไทยก่อนสมัยรัตนโกสินทร์	6
1. ระบบการเกณฑ์แรงงานไพร่	6
2. ที่มาของระบบการเก็บส่วย	8
3. วิวัฒนาการของการเก็บส่วยสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย	15
3. ลักษณะของระบบการเก็บส่วยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	19
1. จุดมุ่งหมายของการเก็บส่วยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	19
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเก็บส่วยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	44
3. ระเบียบวิธีในการเก็บส่วยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	63
4. การกำหนดชนิดของส่วยและอัตราการส่งส่วย	87
4. ปัญหาในการดำเนินการเก็บส่วยและการดำเนินการของรัฐบาล ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	117
1. ปัญหาในการดำเนินการเก็บส่วยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	117
2. การดำเนินการของรัฐบาลเมื่อเกิดปัญหาในการเก็บส่วย ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	142
5. กระทบที่ชาวจีนในประเทศไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นอันเป็นรูปหนึ่ง ของการเก็บส่วย	155
1. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	155

2.ฐานะของชาวจีนที่อยู่ในประเทศไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	162
3. การเกณฑ์แรงงานชาวจีนในประเทศไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	166
4. การผูกปี้ชาวจีน	169
5. ปัญหาในการผูกปี้ชาวจีน	174
6. วิเคราะห์ผลของระบบการเก็บส่วยที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทย ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	176
บรรณานุกรม	202
ภาคผนวก	223
ประวัติการศึกษา	264

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

- 1. จำนวนชาวจีนที่มีอยู่ในประเทศไทยทั้งหมดก่อน พ.ศ. 2460 โดย
เทียบกับจำนวนประชาชนทั้งหมด 159
- 2. จำนวนชาวจีนที่อยู่ในกรุงเทพฯเมื่อเทียบกับจำนวนคนไทยใน
กรุงเทพฯทั้งหมดก่อน พ.ศ. 2460. 160

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย